

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 5. Naročnina: letoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Neresnična mučeništva.

»Delavska pravica« je objavila v svoji 30. številki članek »Po usodni poti«, ki se med drugim bavi z »Dominsvetovim« »Premišljevanjem o Španiji« in z odgovori na ta »Premišljevanja«.

Članek se pritožuje, da je bila kritika, kakršno so doživela »Premišljevanja«, krivična in neprimerna.

Vendar ve danes vsak, kdor se je količkaj za to vprašanje zanimal, da je ves katoliški tisk pri nas, ki se je bavil z »Domom in svetom«, prinašal vseskozi strogo stvarno in dostojno kritiko, vse drugače dostojno, vse mirnejšo, stvarnejšo, kakor se bere večkrat v »Domu in svetom« (primerjaj »Navzkrižja in nasprotja«). Zato vse pritoževanje ne bi napravilo pravega vtisa in ne bi vzbudilo dovolj sočutja in ogorčenja, če ne bi dobili »Dom in svet« in njegovi sotrudniki mučeniškega venca. Potrebni mučeniški venec mu je preskrbela v svojem članku »Delavska pravica«, ko piše: »Pisca (Premišljevanj, op. pisca), odličnega katoliškega pesnika in pisatelja, orišejo in ožigosajo pred najširšimi ljudskimi plastmi kot človeka, ki si komaj še sme lastiti krščansko ime. (Celo z očitki komunizma mu niso prizanesli.) Dom in svet, najodličnejšo slovensko kulturno revijo... skušajo v njenem petdesetem letu z vso silo zatreti.«

Tako nenadoma stoje pred slovensko katoliško javnostjo na eni strani dva mučenika: avtor »Premišljevanj«, ožigosan za komunista, in petdesetletna revija »Dom in svet«, na drugi strani pa radikalni katoliški tabor s krvavimi rokami, poln nekrščanskega sovraštva in obsojanja.

Toda kakšne metode so to?

Kar smo očitali »Domu in svetom« in g. prof. Kocbuku, je čista resnica, katere doslej še nihče ni niti poskušal popravljati. O krščanstvu g. Kocbeka pa sploh nihče ni govoril. To ni naša stvar. Pri takih rečeh sploh ne gre za osebo, ampak za predmet spora, in to je v našem primeru članek v »Domu in svetom«. Mi nismo nič ugotavljali, kaj je g. Kocbek mislil, hotel, želel, ampak, kaj je naredil, ker o tem je možno presojanje. Ugotovili smo, da je članek zelo ustregel framesonom in komunistom, nismo pa nikoli rekli in ne mislili, da ga je g. Kocbek zato napisal. Ugotovili smo, da je g. Kocbeka predmotila komunistična propaganda. P. Ledit nikjer ni rekel, da so tisti katoliški pisatelji, ki nasledajo komunistični propagandi, komunisti; obžaloval je in mi obžalujemo z njim, da se morejo najti katoliški pisatelji, ki pišejo take članke, da jih komunisti lahko mirno ponatisnejo v namene svoje propagande, ne da bi jim bilo treba količkaj jih spreminjati. Tako komunisti najprej katoliškemu pisatelju sugerirajo svoje mnenje, potem se pa na tega katoliškega pisatelja sklicujejo: češ, poglejte, tudi katoliški pisatelji pričajo za nas. Mi se torej ne spuščamo v presojanje osebe g. Kocbeka, a obsodili smo, obsojamo in obsojali bomo zgrešeno, nadzirajoče in uničujoče dejanje.

Vsi želimo imeti slovensko katoliško revijo. Če bi pa imela spadati med tiste, o katerih je P. Ledit na kongresu Kristusa Kralja v Poznanju rekel, da jih obsipavajo komunistični listi s cvetjem, je ne rabimo. To nam je menda vsem jasno in v tem smo si gotovo vsi edini. Zakaj potem še podtikati posebne namene, da hočemo »Dom in svet« z vso silo zatreti?

Zakaj spletati mučeniške vence nad »Domom in svetom« in nad g. Kocbekom? Mučeništvo je ponarejeno in zato malo časten in nestvaren način polemike.

Mimo vseh takih mučeniškov in napadov hoče katoliško radikalno gibanje delati naprej za kraljestvo Kristusa Kralja, to pa tako, kakor to razporeja tisti, ki Njega zastopa kot vidni poglavar vojskujoče se Cerkve. To je naš cilj, to naša volja in pri tem nam ne vpadajte v hrbet z raznimi »Navzkrižji in nasprotji«, »Premišljevanji« in »Usodnimi potmi«!

**Zahtevajte povsod
„Delavsko fronto“!**

Svet se ne bo podrl...

Zadnja »Delavska politika« objavlja na prvi strani debelo tiskano vest, da se je na seji »Ursa« v Zagrebu sklenilo, da morajo vsi člani upravnih odborov socialnega zavarovanja, ki so pripadniki socialističnih organizacij, odložiti svoje mandate. S tem bodo posnemali zgled slovenskih socialistov, ki so svoječasno odklonili sodelovanje pri upravi OUZD. »Delavska politika« si menda misli, da bo zaradi izstopa socialističnih mogotcev iz uprave delavskega zavarovanja nastala prava revolucija in da se bo najmanj svet podrl. Doživeli bomo menda prav nasprotno, da si bodo namreč te zavarovalne ustanove šele sedaj opomogle, ko ne bodo v njih več gospodarili socialisti. Kam je privedlo gospodarstvo rdečih bratcev v bolniškem zavarovanju, se najbolje vidi pri SUZOR-ju v Zagrebu ter pri nekaterih

južnih OUZD. Ves dohodek gre samo za upravne stroške, za delavstvo ostanejo le drobtinice. Sedaj, ko so te ustanove tako zafurali, da jih bo s težavo spravili na čisto, pa gospodje izstopajo ter si umivajo roke, češ, mi smo nedolžni. Napravili pa so gotovo socialnim ustanovam s svojim izstopom samo uslugo. Vidi se to pri ljubljanskem OUZD, ki se sedaj mnogo lepše razvija, odkar ne odločujejo več v njem rdeči mogočniki. Prav tako bo tudi drugod, saj so se socialisti dosedaj povsod na svetu izkazali kot najslabši gospodarji in čuvarji javnega imetja. Povsod jim je šlo samo za osebni profit.

Radovedni smo, če bo socialistična gospoda ostala dosledna ter bo sedaj izstopila tudi iz vodstva Delavskih zbornic, kjer so si ustvarili njihovi privrženci najmastnejša korita.

Prometni minister za strojevodje in kurjače.

Prometni minister dr. Mehmed Spaho je sprejel 13. avgusta v svojem kabinetu organizacijo strokovnega društva strojevodij državnih železnic in ladij, ki so mu izročili načrt zakona o strojevodjih in resolucijo 15. kongresa.

Minister dr. Spaho je prevzel načrt zakona in resolucijo in je zastopstvu strojevodij izjavil:

Kot resorni minister, čeprav nisem strokovnjak, čutim iskreno, najsi že potujem ali ne, z dvema glavnima osebama v vsakem vlaknu, to sta strojevodja in kurjač. Poznam njuno težavno, naporno in odgovorno službo in sem prepričan, da je zakon iz leta 1931 kršil pravice strojevodij. Nesporno je, da se tudi ostali železniški uslužbenci nahajajo v slabem položaju. Nesporno pa so v tem oziru na najslabšem strojevodje zaradi svoje odgovorno-

sti v službi. Zato čutim do njih najiskrenejšo naklonjenost. Zgodilo se je, da se je temu ali onemu strojevodji pri prekategoriziranju storila krivica in da je kurjač po zvanju ali kategoriji postal starejši od strojevodje. Prosim vas, gospod predsednik, da mi podobne primere takoj pismeno sporočite, da ga bom mogel upravnim potom urediti v korist vaših članov neglede na to, ali bo ta ukrep združen tudi z materialnimi izdatki. Izredno sem zadovoljen, da se v dveh letih mojega ministromanja ni zgodil niti en primer, ki bi mogel obsenčiti moje sotrudnike — železniško osebo, zlasti pa strojevodje. — Upam, da bodo strojevodje tudi v bodoče posvetili ves svoj trud in vso svojo dobro voljo našemu prometu, tako da bo stal na sedanji zgledni višini. S svoje strani bom storil vse, da ugodim upravičenim zahtevam strojevodij.

Desetletnica Rafaelove družbe.

Naša vzorna izseljenska organizacija, »Rafaelova družba«, ki je storila toliko dobrega za naše izseljene delavce, katere je usoda pognala s trebuhom za kruhom po širnem svetu, slavi letos desetletnico obstoja. Proslava tega jubileja bo v dneh 22. in 23. avgusta. Prvi dan, v nedeljo, se bodo sestali prijatelji naših izseljencev z izseljenci vred pri Mariji Pomagaj na Brezjah, dne 23. avgusta pa se bodo sešli v Ljubljani na skupnem zborovanju v slavnostni dvorani banske uprave. Ustanovili bodo nekakšno izseljensko zbornico, v kateri bodo zastopane izseljenske organizacije iz domovine in tujine. Ta zbornica bo imela nalogo buditi naše ljudi v domovini, da se bodo zavedali svojih dolžnosti napram bratom v tujini, izseljence pa bo pridobila za skupno sodelovanje za njih koristi. Spored proslave je sledeč:

Ob 6.45 pozdrav izseljencev na Jesenicah. Z Jesenic se peljejo izseljenci do Lesc, z Lesc pa z avtobusi na Brezje.

Ob 8.30 slovesen sprejem izseljencev na Brezjah.

Ob 9 sv. maša na prostem (če bo slabo vreme v cerkvi), ki jo bo daroval mariborski knezoškof dr. Ivan Jožef Tomažič. Med sv. mašo nagovor ljubljanskega knezoškofa dr. Gregorija Rožman.

Po sv. maši pozdravi izseljence predsednik »Rafaelove družbe« p. Kazimir Zakrajšek.

Slede pozdravi visokih predstavnikov

državne in cerkvene oblasti našim izseljencem.

Govor voditelja Slovencev, notranjega ministra dr. Antona Korošca.

Pozdravi izseljencev iz Francije, Belgije, Holandije, Nemčije, Avstrije, Egipta, Južne Amerike, Severne Amerike in Kanade.

Pozdravi izseljenske mladine.

V ponedeljek 23. avgusta:

Ob 9 bo drugi slovenski izseljenski kongres v dvorani banske uprave v Ljubljani:

Pozdravi naših državnih in cerkvenih oblasti.

Pozdravi voditelj naših rojakov v tujini.

Ustanovitev »Izseljenske zbornice« in ureditev njenega pravilnika o bodočem poslovanju.

Slučajnosti.

Pokroviteljstvo nad proslavo je prevzel voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec. — Predvsem je dolžnost naših zavednih delavcev in njih organizacij, da se proslave udeležijo potom svojih odposlancev. V interesu našega delavstva je, da se živo zanima za izseljensko vprašanje, da je v stalnih stikih z našimi izseljenci, saj bo to marsikomu prav prišlo, če bo moral po sili razmer ali pa zaradi boljšega zaslužka v tujino. Po izseljenski zbornici bo imel trajne zveze z domovino in svojci ter se ne bo čutil v tujini več zapuščenega in prepuščenega sam sebi.

Odgovor.

»Delavska pravica« je dobila od OUZD v Ljubljani z ozirom na »Javno vprašanje« uradni popravek, ki glasi takole:

»Vljudno prosimo, da objavite na Vaš članek z naslovom »Javno vprašanje« z dne 29. julija 1937 na strani 4. sledeči odgovor:

Nameščencem OUZD je prepovedano uporabljati uradni telefon v privatne na-

mene. Ni pa prepovedano posluževati se uradnega telefona nameščencem, zlasti še funkcionarjem strokovnih organizacij, za razgovore v strokovnih zadevah. OUZD namreč želi, da se njegovi nameščenci aktivno udeležujejo v delavskih in nameščenskih organizacijah in sploh v javnem življenju, ker s tem koristijo delavstvu in zavarovanju. Oazorabi telefona v takih primerih torej ne more biti govora.«

Vojna med Kitajci in Japonci.

Iz majhnih prask, ki so se odigrale med japonskimi in kitajskimi vojaškimi četami pred nekaj tedni ob priliki vkorakanja japonskega vojaštva v kitajsko provinco Hopej, se je sedaj razvila strašna vojna, v kateri si stoje nasproti že armade stotisočev. Borbe se še vedno vršijo brez prave vojne napovedi, kitajski poslanik se še nahaja v Tokiju, japonski pa v Nankingu.

Kaj hočejo Japonci?

Žilavi japonski narod je spretno izkoristil povojne evropske homatiije ter si je v kratkem času prisvojil ogromno kitajsko pokrajino Mandžurijo, ki jo je sprejmenil v samostojno cesarstvo. Mandžurija pa je od treh strani uklenjena kakor v kleščah od sovjetske Rusije ter je njen položaj za obrambo nevzdržen, če ne dobi večjega zaledja. Japonska je zaradi tega hotela priključiti Mandžuriji še tri bogate kitajske pokrajine: Cahar, Hopej in Santung. V pokrajini Hopej leži tudi bivše glavno kitajsko mesto Peking. Te pokrajine so tako velike, kakor polovica Evrope, izredno bogate na rudnih in zelo gosto naseljene. Poleg tega pa se trudijo Japonci že leta sem, da bi Kitajsko gospodarstvo obvladali. Japonci hočejo za vsako ceno spraviti pod svojo kontrolo vso kovinsko in strojno industrijo Kitajske, vse kitajske rudnike, predilnice in tkalnice. Seveda si Kitajci ne dajo mirno odvzeti najbogatejših pokrajin, tembolj, ker računajo na pomoč vseh ostalih velikih držav, ki so prav tako zainteresirane na kitajskem gospodarstvu, kakor je Japonska. Dočim so toraj Kitajci poprej mirno prenašali vsa japonska izzivanja, so se sedaj energično uprli. Poslali so v pokrajino Hopej in Cahar močne armade, ki se uspešno ustavljajo Japoncem ter so jim zadale že nekaj večjih porazov. Posebno občutno so bili poraženi pri prelazu Nankav, kjer so imeli ogromne izgube ter so se morali umakniti daleč nazaj.

Težišče bojev v Šanghaju

Že leta 1932 so Japonci prvič napadli Šanghaj; takrat so si ga skoraj osvojili, zaradi pritiska velesil pa so ga morali zopet pustiti. V sedanji vojni so pretečeni teden znova izvršili napad na to največje kitajsko pristanišče. Sprva so izkrcali pod zaščito mogočnih topov 30 vojnih ladij le eno divizijo, misleč, da bodo Kitajce presenetili ter se hitro polastili mesta. Kitajci pa so menda ta napad že slutili ter so se dobro utrdili. Postavili so se v bran z veliko premočjo ter so prešli v protinapad. Dasi so medtem Japonci svoje čete pomnožili že nad 30.000 mož ter neprestano dovažajo nova ojačenja, se ne morejo nikamor ganiti ter se z veliko težavo branijo pred kitajskimi napadi. Kitajska armada, ki brani Šanghaj, šteje 100.000 moderno oboroženih in dobro izvežbanih mož. Kitajci so presenetili zlasti s svojim topništvom in letalstvom, s katerim izvaja drzne zračne napade na japonske bojne ladje. Postavil se je tudi kitajski torpedni čoln, ki je napadel japonsko admiralsko križarko ter jo je s torpedom zelo poškodoval. Japonci seveda vračajo Kitajcem milo za drago ter vsak dan bombardirajo iz zraka kitajske položaje. Napadli so nekajkrat tudi glavno mesto Nanking, so pa pri enem od teh napadov izgubili 16 letal.

Zakaj hoče imeti Japonska Šanghaj?

Kje je vzrok, da Japonci kakor tedaj pred petimi leti, tudi sedaj hočejo na vsak način priti v posest tega važnega mesta, ki ni le največje kitajsko pristanišče, ampak največje azijsko obmorsko mesto in je na petem mestu med velikimi svetovnimi pristanišči? Treba je vedeti, da je Šanghaj pristanišče za zaledje, ki je večje kakor Evropa in za število prebivalstva, ki šteje veliko nad dve stoti milijonov. Posest Šanghaja odloča skoraj usodo polovice Kitajske, in sicer tistega dela, ki je važnejši. 67% uvoza za Kitajsko gre skozi Šanghaj. Vsa druga obmorska kitajska pristanišča so v primeri s Šanghajem le malo pomembna.

Šanghaj pa ni le največje trgovsko središče Kitajske, ampak tudi njegovo naj-

večje industrijsko središče. Nad polovico vse kitajske industrije leži v Šanghaju. Kakor znano, se je kitajska industrija v zadnjih letih zelo dvignila in se ji je posrečilo izpodrinuti v gotovih panogah ne le evropske, ampak tudi japonske izdelke. Po tej poti, kakor je pričela Kitajska v zadnjih letih, bi mogla v kakem desetletju postati celo izvozna država. V Šanghaju je 350 najbolj moderno organiziranih tekstilnih tovarn, potem 170 tovarn za železne in jeklene izdelke, dalje industrija kemičnih, tiskarskih in drugih panog. Mesto šteje že nad štiri milijone prebivalcev in ima ogromna predmestja, v katerih je nameščena industrija. Šanghaj je tudi središče kitajskega bankarstva. Tu se stekajo zlasti angleški in ameriški trgovski stiki s Kitajsko.

Tu je vzrok, zakaj hočejo Japonci za vsako ceno zasesti Šanghaj. Dobro vedo, da bi potem imeli Kitajsko popolnoma v rokah ter bi ji lahko po svoji volji diktirali mir.

Politične vesti.

Kam vodi zločinska verska gonja. Borbo proti konkordatu so brezvestni elementi v JNS speljali na čisto versko področje ter skušajo sedaj pravoslavno prebivalstvo čim bolj razburiti. Kam vodijo ti zločinski poskusi, kaže žalosten primer, ki se je pripetil v Mladenovcu v Srbiji. Od pravoslavne duhovščine nahujskana množica je navalila na hišo narodnega poslance Milana Badžaka ter jo je hotela porušiti, ker je glasoval za konkordat. Ker so orožniki masi branili, da ni mogla k hiši, so podivjani in nahujskani ljudje navalili na orožnike, ki jih nekaj ranili, tako da so bili ti prisiljeni rabiti orožje. Dva kmeta sta padla mrtva, več pa je bilo ranjenih.

Hrvati so razbili gasilski kongres. Ob priliki proslave 60 letnice hrvaškega gasilstva v Zagrebu se je vršil minulo nedeljo kongres jugoslovskega gasilstva in obenem kongres slovanske gasilske zveze. Slavnosti so se udeležili predstavniki čehoslovških gasilcev ter delegati iz Anglije, Nemčije in drugih držav. Navzočih je bilo okoli 6000 gasilcev ter se je začela proslava v najlepšem redu, končala pa v popolnem razsulu. Povzročili so ga hrvatski gasilci, ki so kar naenkrat sredi proslave razglasili, da izstopajo iz Jugoslovanske gasilske zveze, da si ustanovljajo svoj hrvatski gasilski savez in da je ta proslava prav za prav njihova proslava, na kateri drugi gasilci nimajo kaj iskati. 2500 slovenskih gasilcev v krogih je potem razočarano zapustilo slavnostni prostor ter so se odpeljali domov.

Brat angleškega kralja vojvoda Kentski se nahaja s svojo soprogo na odmoru na Jadranskem morju. Visoki gostje križarijo z jachtom Jugoslovskega Lloydja »Tiha« vzdolž obale. Kakor se čuje, se bo vojvoda Kentski sestal v Splitu s svojim bratom, bivšim angleškim kraljem Edvardom Windsorom. Ta sestanek naj bi bil v znaku pomirjenja med vojvodo Windsorskim in njegovo rodbino.

Teroristi obračunavajo med seboj. V Parizu je bil izvršen senzacionalen atentat. Dva neznanca sta iz avtomobila streljala na jugoslovskega državljana Nikolaja Červiniča ter ga nevarno ranila. Preiskava je dognala, da je pripadla Červinič tisti grupi hrvaških teroristov, ki so izvršili v Marsellu atentat na blagopokojnega kralja Aleksandra I. Ustrelila sta ga dva njegova tovariša iz maščevanja.

Agitacija za povratak Habsburžanov v Avstrijo se je zopet začela. Avstrijski monarhisti so izrabili 50 letnico rojstva pokojnega cesarja Karla za velike manifestacije, ki so se vršile na Dunaju. Cesarjev tajnik baron Bergman je imel ob tej priliki spominski govor, katerega so prenašale vse avstrijske radijske postaje.

Nesigurno morje. Zaradi brezobzirne pomorske vojne ob obalah Španije postaja plova za ladje vedno bolj nevarna. Te dni sta dve torpedovki nepoznane narodnosti potopili panamski petrolejski parnik. 38 mož broječo posadko je rešila neka angleška ladja. Tik pred vhomom v Dardanele pa je nepoznana podmornica torpedirala parnik valencijske vlade, ki je vozil vojni material iz Rusije v Barcelono. Parnik se je potopil, posadka pa je bila rešena. Poleg navedenih napadov so izvršila tudi letala Francove in valencijske vlade več napadov na francoske, angleške in druge parnike. Zaradi tega je Francija sklenila, da bodo njene ladje spremljale vedno bojne edinice in letala. Tudi angleške trgovske ladje plovejo vedno v spremstvu bojnih ladij, ki takoj streljajo na vsako letalo, ki se prikaže na nebu.

Uspešna ofenziva generala Franca. Na Španskem je začel general Franco z novo

Kaj pa velesile?

Z vojno na Kitajskem so zelo prizadete velesile, predvsem Anglija in Amerika, ki imata investiran ogromen kapital v kitajski industriji ter živi njuna trgovina v dobri meri od kitajskega trga. Obe državi se še sedaj nista postavili očitno na nobeno stran, v resnici pa simpatizirata s Kitajsko, o čemer svedoči veliko posojilo, ki sta ga kitajski vladi dovolili. Zagonetno vlogo igra zaenkrat sovjetska Rusija. Japonska poročila govore v zadnjih dneh o velikih vojaških pripravah, ki jih vrši Rusija vzdolž mandžurske meje. Japonci vojaški krogi izjavljajo, da so računali z morebitnim sporom s sovjetsko Rusijo že poprej in da jih Rusi ne bodo presenetili. Vsekakor je dejstvo, da je Rusija Kitajski prigovarjala, naj se Japoncem z orožjem upre. Gotovo je ob tej priliki dala Kitajski zagotovila, da jo bo podpirala, če ne drugače, pa z denarjem, orožjem in z vojaškimi strokovnjaki.

veliko ofenzivo na baskovski fronti. Baski so se bili po zavzetju svoje prestolice Bilbao umaknili proti utrjenemu pristanišču Santander ter se tam zakopali. Francovim četam se je posrečilo prebiti rdečo fronto ter so prodrle že 18 km v zaledje, pri čemer so zasedle važno industrijsko mesto Reinoso. Glavno vlogo so igrala pri tem napadu zopet Francova letala in topništvo. Poleg Reinoso so Francove čete zasedle še mesti Escuno in Arijo. V bojih so zapelele velike množice orožja, zlasti tankov, ter zajele več tisoč rdečih milčnikov. Bele čete se vedno bolj bližajo Santandru ter je računati s skorajšnjim padcem tega mesta. Potem bi bila vsa baskovska fronta likvidirana ter bi imel general Franco svoje zaledje popolnoma očiščeno. Tudi na ostalih bojiščih se obračajo borbe v prid belih čet. Da so začeli rdeči nad zmago že povsem obupavati, pričča dejstvo, da je sklenila španska rdeča vlada, da se preseli iz Valencije v Barcelono, kjer se ji zdi bolj varno.

Angleški pogoji za priznanje Abesinije. Pri priznanju italijanske oblasti v Abesiniji od strani Anglije bodo igrali veliko vlogo tudi angleški interesi v Afriki. Tako zahteva Anglija, da mora Italija ukiniti vse utrdbe na libijsko-egiptski meji in da ne sme utrjevati meje med Sudanom in Abesinijo.

Mussolini bi rad imel nazaj abesinskega cesarja. Angleško časopisje je objavilo precej neverjetno vest, da je Mussolini ponudil bivšemu abesinskemu cesarju, da bi se vrnil nazaj v Abesinijo kot kralj, samo da bi vladal pod varstvom Italije kot njen vazal. Listi obenem javljajo, da je Haile Selasie ta Mussolinijev predlog odklonil. Nato je italijanska vlada poskusila pridobiti za svoj načrt abesinskega prestolonaslednika, ki živi v Palestini, pa je tudi ta odklonil.

V Iraku imajo zopet revolucijo. Irak je pušavska država v Mezopotamiji z glavnim mestom Bagdad. Osnovali so jo po vojni Angleži, za katere je Irak izredne važnosti, saj imajo tam angleške družbe največje petrolejske vrelce, iz katerih se zalaga angleško brodogejstvo v Sredozemskem morju. Vsa leta je bila v Iraku na oblasti Angležem prijazna vlada, dokler ni pred desetimi meseci energični iraški general Bekir Sidki, ki je bil po rodu Kurd, dal umoriti ministrskega predsednika in člane vlade ter se je sam polastil oblasti. General Bekir Sidki je takoj spremenil pravec iraške politike ter je začel simpatizirati z Nemčijo in Italijo. Bilo je jasno, da sta ti dve državi povzročili spremembo oblasti v Iraku, da bi delali Angliji težkoče pri oskrbi brodogejstva s petrolejem. Angleži pa niso mirovali ter so pripravljali počasi teren za novo revolucijo, ki je te dni res izbruhnila. Uporniki so najprej ustrelili ministrskega predsednika in njegovega adjutanta, potem pa so se polastili vlade. Za ministrskega predsednika pa je bil postavljen zopet star prijatelj Anglije Džemal paša. Iz tega se vidi, kako se velike države iz svojih lastnih interesov igrajo z usodo malih držav.

Rusija se oborožuje na morju. V Združenih državah se mudi odposlanstvo sovjetske mornarice, ki je naročilo v ameriških zasebnih ladjedelnicah gradnjo dveh orjaških oklopnih, od katerih bo vsaka imela 35.000 ton ter bo oborožena z devetimi topovi 40,5 cm. Za zgradbo teh oklopnih se je ustanovila v New Yorku posebna delniška družba.

Ponesrečen ruski polet čez severni tečaj. Rusom sta se posrečila dva poleta iz Moskve čez severni tečaj v Združene ameriške države, tretji pa se je sedaj ponesrečil. Pilot Levanevski, ki je letel v letalu najmodernejše zgradbe, je zašel v tako silovit vihar, da se je moral spustiti na ledeno ploščo v bližini tečaja. Sedaj ga iščejo ruski ledolomilci in ameriški letalci, vendar je bilo vse dosedanje iskanje brez uspeha.

Vestnik ZZZD.

Stavbinci

Ljubljana. Od kar so se pri gradbenem podjetju M. Curk vršile volitve obratnih zaupnikov, naša organizacija pri ljubljanskih gradbenih podjetjih stalno raste. Kljub temu, da nasprotniki s silo vlečejo delavstvo v svoje organizacije, je delavstvo spregledalo in se zato organizira v ZZZD, ki je res prava delavska organizacija, kateri je edini namen ta, da pomaga nesebično delavstvu. Vsi, ki vam je kaj mar zase, organizirajte se!

Preska. Naša organizacija se prav pridno giblje, največ pa radi podjetja, ki nas vedno stiska. Lani, ko smo imeli vse dobre delovodje, se nismo dosti brigali za organizacijo. Bilo jih je nekaj vpisanih pri rdečih, kar nam pa še danes škoduje. Saj delavci niso imeli drugega, kakor da so plačevali po 12 din mesečno, centrala pa se ni zanje prav nič brigala. Podjetje je vrglo zaupnike na cesto in socialistov je bilo konec. Naša ZZZD pa je vse kaj drugega; podružnica je v stalnih stikih s centralo v Ljubljani in se tudi zanima za vse probleme, ki se tičejo nas trpinov. Naradila je v pol leta štiri uspešne intervencije, tako da spregledujejo tudi nezaupneži. Čudno pa tudi ni, če delavec ne zaupa organizaciji, ko se pa na vseh koncih in krajih sliši, kako rdeči sodrugi zapravljajo delavski denar; povsod veselice za brezposelne, po veselici namesto podpor ostane še velik dolg v gostilni. Radovedni smo, kako so že bogati sodrugi v Smedniku, ko imajo sedaj že drugo veselico v teku treh mesecev. Delavci, kdaj vas bo srečala pamet in boste stopili k nam, ki nimamo veselice in ne zapravljamo delavskega denarja. Vršimo resno delo, zato pa imamo stalni vpogled v celotno delovanje in tudi vidimo lepe uspehe. Zato pogumno v naše vrste, kjer vodimo točen račun in uspešno delamo za katoliška načela in krščansko pravičnost. Bog živi!

Kovinarji

Breznica. V zadnji okrožnici, ki smo jo izdali našemu članstvu in tudi v »Delavski fronti« smo poročali, da se število članstva naše organizacije bliža petdeset,

kar se je te dni že uresničilo. Petdeset članov šteje naša skupina, ki je ustanovljena šele pred pol letom. Za nas je to lep uspeh, če pomislimo, da tolikega članstva nima v naši fari nobena druga strokovna organizacija, pa čeprav za nje nekateri agitirajo že nad trideset let. Radi tako hitrega narastka članstva in vedno večjega dela pri vodstvu organizacije bi nujno potrebovali primeren lokal. Prosvetno društvo nam je dalo za naše potrebe sobo v domu in tako se bodo vse organizacijske zadeve reševale in urejevale v tej sobi. Pisarna bo odprta vsako nedeljo pred in po deseti sv. maši, kadar bo pa med tednom, bomo pa tovariše obvestili. Za vse tekoče zadeve, pa naj si bodo intervencije ali plačevanje članarine, se od sedaj naprej obračajate na omenjeno pisarno, v kateri bo vedno kdo na razpolago. Vsak naš član mora dobro poznati idejno stran, na kateri sloni naša organizacija, poznati mora njena načela, za katere se bojuje, in končno kakšno razmerje jo loči od drugih strokovnih organizacij. Da pa vse to spozna v pravi luči, je vsakemu našemu članu nujno potrebno dobro čtivo. V zalogi imamo nekaj brošur »Krščanska strokovna organizacija« po 3 din in »Zakaj nismo krščanski socialisti« po 4 din. V teh dveh brošurah boste dobili mnogo prijemenjnih podatkov. — V naši organizaciji je včlanjenih tudi nekaj stavbincev, za katere imamo na razpolago knjžico »Kolektivna pogodba stavbinskega delavstva«, in sicer po 2 din. Vsak stavbincev mora v svojem lastnem interesu dobro poznati to kolektivno pogodbo. — Zaostankarji, poravnajte čimprej članarino!

Jesenice. Prosilcem za delo pri KID. Komaj se zgodi, da po kakšnem daljšem presledku naše železarne zopet vzamejo v zaposlitev kako desetino novih delavcev, že gre ta novica brez časopisa, brez radia kakor blisk po deželi. In zopet prihajajo desetine in desetine ter trkajo pri vseh, o katerih mislijo, da imajo količkaj vplivnejšo besedo v kraju, in prosijo: »Pomagajte mi v službo!« Stotine kriče pri primerov socialne bede in revščine se razgrinja pred njihovimi očmi. Ne vemo, če

in koliko bodo jeseniške železarne še sprejemale. Vemo pa, da bodo prosilci še vedno prihajali in prosili posredovanja. Radi enotnosti postopanja in ker je tako prav, da v delavskih stvareh odločuje v prvi vrsti delavska organizacija, opozarjamo vse one, ki bi radi zaposlile v naših tovarnah po posredovanju naših ljudi in naše skupnosti, da naj se poslej obračajo na našo delavsko strokovno organizacijo Zvezo združenih delavcev, Jesenice, Kerkov dom. Vsi merodajni činitelji so se v tem zedinili in prosimo vse, da to upoštevajo. Vsa potrebna navodila bodo dobili zainteresirani pri ZZZD. Vse prosimo, da to obvestilo v lastnem interesu upoštevajo in se po njem ravna.

Fotografi

Na zadnji seji je med drugim bilo ugotovljeno, da Maribor ne odgovarja več ne ustmeno, ne pismeno, in sicer od tedaj, ko ni bil njegov članek priobčen v našem glasilu vsled neumestne vsebine, katere je bila že v istem smislu priobčena od drugega člana. Vem, velike vrednosti je, če člani z dopisi podpirajo svojo ustanovo, saj je tudi cilj vseh, da s skupnim delom doprinašajo organizaciji tudi skupno blagostanje. Zato še o nobenem članu, ki je nesebično delal, nisem slišal, da bi z zavrnitvijo enega člana, ki je bil morda slučajno brez pomena, stopil iz organizacije. Iz tega bom obrazložil samo eno misel, ki je tako značilna za današnji čas: nezavednost, neznačajnost in neinteresiranost za organizacijsko misel. Res je, da je ta nezavednost že nekako vcepljena v fotografskem pomočniku, saj tudi pri svojem mojstru ni dobil nikdar pobude za organizacijo, pač pa vedno in vedno hujskanje zoper njo. Zato ni čudno, da je ostalo nekaj tega razdiralnega mišljenja tudi pri pomočniku in se pokazalo tudi sedaj, ko bi bilo treba zidati, ne pa rušiti. Ker pa iz prakse vem, da večidel fant niti ne ve, zakaj je organizacija in čemu mu služi, in ker je tudi za vsako globlje delo desinteresiran, se ne čudim, da je udeležba in delavnost tako skromna. Čudim se pa razdiralnemu delu in hujskanju proti tovarišem za odstop od organizacije. Vprašujem se, ali ima dotičnik sploh kakšno zavest za kolektivno delo in ali mu ne očita vest, da je tako hujskanje največji moralni prestopak proti ustanovi, ki mu ni ničesar odvzela, pač pa se trudi, da bi mu veliko dala. Ne! Današnja ob strani stoječa delavska mladina se te odgovornosti niti ne zaveda, ker boleha na nezavednosti in bo še bolela, dokler ji bo rušenje vsakega reda v veselje ali pa, dokler se sama ne bo aktivno udeleževala v organizaciji. Saj je znano, da otrok ne zna ceniti dela staršev. Zave se šele tedaj, ko mora sam nositi žrtve. Zato pa, kadar se bo delavnost povečala, tudi ne bo nobenih izgovorov več, po kakšnem svetovnem naziranju je organizacija orientirana ali pa zaradi plačevanja previsoke članarine itd. Taki izgovori so popolnoma neumestni: saj boš moral pri marksističnih organizacijah prav tako plačevati in tudi delati boš moral, če boš hotel napredovati. Saj smo že poskusili, pa se ni obneslo! Končno mislim tudi, če hrvaška in srbska marksistična organizacija odpisujeta v strokovnih stvareh, je tudi dolžnost člana, da tudi on stori isto, če se kaj zahteva od njega. Zato pa poudarjam, da ravno iz te strokovne nezavednosti pride tudi narodna nezavednost, ali če hočemo, tudi nasprotno, če že ni oboje hkrati. Zato je in ostane dejstvo, da je slab strokovničar tudi slab narodnjak. — Fotograf.

Usnarji

Konjice. »Jutro« je 10. avgusta objavilo ne samo netočno, ampak celo neresnično pisan članek o pogajanjih za kolektivno pogodbo pri podjetju Laurich v Slov. Konjicah. Zaletava se v vse: v zastopnike ZZZD in v ZZZD samo, piše o predlogih ZZZD, da so bili nesprejemljivi za delavstvo in da je vse, kar je dobrega v kolektivni pogodbi, storila NSZ in nihče drugi. Napihuje se, da Bog pomagaj, stoka in javka in zabavlja, hvali podjetje in podjetnika, sebe pa seveda najbolj. Mi ne bomo odgovarjali; kogar zanima, je lahko bral pošten odgovor v »Slovencu« z dne 12. avgusta. Sicer pa konjiško delavstvo za vso stvar samo ve in jo pozna ter ne bo nasedalo ljudem, ki jim je glave zmedla JNSarska modrost. Vsi Konjičani vedo, da JNS za konjiško delavstvo še ni storila drugega kot prepri in razdor. Kar je bilo za delavstvo dobrega storjeno, je zaslug ZZZD, kar vsi, ki imajo glavo na pravem koncu, dobro vedo. NSZ naj pa gre raje v Butale, kjer bo gotovo lepo uspevala. Take neslanosti, kot so bile objavljene v »Jutru«, naj pa v bodoče pošiljajo na drug naslov. Sicer pa bo govor o tem še nekje drugje.

Lesni delavci

Sv. Lovrenc na Pohorju. Po srečno končani stavki in dobro uspeli razpravi pri

podjetju A. Löschnigg se je v našem kraju mnogo spremenilo. ZZZD je izpolnila — kolikor je bilo v njenih močeh — upravljene želje delavstva, mu utrdila zaupanje do organizacije in mu dala novega poguma. Delavstvo se dobro zaveda, kdo ima resen namen koristiti in pomagati mu, zato se tudi oprijemlje »Zveze združenih delavcev«, ki je kljub temu, da je še mlada

organizacija, delavstvu že mnogo koristi. Upamo, da bomo tudi pri tvrdki Kiefer kmalu prišli do nove kolektivne pogodbe, kar vsi delavci iskreno želimo. Obenem pozivamo vse članstvo podružnice Sv. Lovrence, da poravna članarino, ker bo organizacija le tedaj mogla delati za delavstvo, če bo za to imela na razpolago potrebna sredstva.

Domače vesti.

Biseri mašniški jubilej je obhajal v Kamniku g. Janez Molj, upokojeni župnik, ki se je ohranil v 86. letu krepkega in zdravega.

Petdeseti rojstni dan je obhajal te dni g. dr. Ludvik Kramberger, priljubljeni in od vseh slojev spoštovani zdravnik v Št. Lenartu v Slov. goricah. Naše častitke!

Maribor dobi cerkveno glasbeno šolo. Cerkevno-glasbena ali orglarska šola, ki je bila dolgo vrsto let v Celju, pride v Maribor. Pouk traja tri leta. Letošnje šolsko leto prične 9. septembra.

Vodstvo »Marijanišča« v Ljubljani je poverjeno g. dr. Jožetu Pogačniku, znamenemu slovenskemu slovstveniku, ki je bil doslej dodeljen trnovski župniji v Ljubljani.

Salezijanski mladinski dom v Celju. V Gaberju pri Celju je bil blagoslovljen temeljni kamen salezijanskega mladinskega doma. Zaenkrat bodo pozidali salezijanci dvonadstropen trakt, pozneje bo dograjen ostali del zavoda, katerega se veseli in težko pričakuje ves celjski okoliš.

Požarna nesreča zadela stari obrambni stolp v Mariboru. V Mariboru se stojijo in so dobro ohranjeni od nekdanjega mestnega obzidja trije obrambni stolpi. Najlepši in največji je ob Pristanu ob Dravi in je last g. Reiserja. V stolpu je imel shranjen g. Arbeiter star papir in cunjje. Zaloga te stare ropotije je bila ogromna. Iz neznanega vzroka se je staro capje s papirjem vred užgalo in je izbruhnil dne 19. avgusta okrog osmih zjutraj ogenj, ki je uničil ostrejšje stolpa.

576 vžigalnikov zaplenjenih. V osebnem vlaku v Mariboru je zaplenil specialni organ finančnega ministrstva kovčeg brez gospodarja, v katerem je bilo 576 vžigalnikov. Izsleditelj dobi od vsakega vžigalnika 10 din nagrade.

Fala je dobila šele sedaj električno razsvetljavo. Vsakemu Slovencu je znano, da obratuje na Fali nad Mariborom 20 let največja elektrarna v Sloveniji. V vasi Fala in v falskem gradu so šele 14. avgusta prvič zasvetile električne žarnice.

Tatovi ukradli dve kobili in voz. Na Zg. Kapli ob severni meji so odgnali nočni tatovi iz hleva posestnici Mariji Veronik dve kobili z opremo. Isti uzmoviči so zapregli pri posestniku Ferdinandu Hriberniku na Breznu ob Dravi 3000 din vredni voz in so se odpeljali v smeri proti Mariboru.

Mlad delavec se zastrupil z lizolom. Rudolfa Kolmanič, 25 letnega delavca iz Črete pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, so spravili v mariborsko bolnišnico, kjer je podlegel med hudimi bolečinami zastrupljenju z lizolom. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

Strašen beg dveh mladih iz življenja. Pri lesenem Žugmanovem križu nad Šv.

Marjeto ob Pesnici sta si končala življenje 26 letni Emerik Čuš, brezposelni tkalec iz Maribora, in 23 letna tkalka Šterka Deržol iz Maribora. Čuš je ustrelil iz puške enocevke najprej svojo izvoljenko v glavo tako, da ji je naboj raznesel lobanjo in je obležala mrtva ob ograji krog križa. Nato je v drugi nabil orožje in si je pognal strel v glavo na ta način, da je pritril na petelina puške vrvico, si jo navezal na palec noge ter sprožil. Samomorilec, ki je presedel radi razbojniškega napada v mariborski kaznilnici dveletno kazen, je zapustil svoji nesrečni materi poslovilno pismo. Vzrok obupnega dejanja je zopet nesrečna ljubezen.

Splavar padel v Dravo in utonil. Franc Žafran, 19 letni splavar iz Selnice ob Dravi, se je peljal na splavu, ki je bil namenjen v južne kraje. Nad Mariborskim otokom je Žafran spodrsnil na splavu, omahnil v Dravo in utonil, ker ni znal plavati.

Hitro naplavljeno truplo. Zgoraj poročamo, da je utonil nad Mariborskim otokom splavar Franc Žafran. Njegovo truplo je že naplavila Drava pri Dupleku pod Mariborom.

Železniški uslužbenec zgorel v lastnem poslopju. V Račah pri Pragerskem se je pojavil 16. avgusta ob pol štirik zjutraj rdeči petelin na strehi gospodarskega poslopja železniškega kretničarja Alojzija Pernata. Poslopje je pogorelo do tal in na pogorišču so našli zoglenelo Pernatovo truplo. Žena rajnega in sosedci so mnenja, da je Pernat v senu zaspal z gorečo cigareto v ustih ter zanetil ogenj, v katerem se je zadušil in zoglenel.

Nočni napad s kolom. V Dobrovcah na Dravskem polju je bil v noči napaden in pobit do nezavesti s kolom 32 letni Stanko Klesič. K sreči so ga našli v noči nezavestnega ljudje in so poskrbeli, da je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico.

Razburljiv dogodek. Pri Antonu Čepuju, posestniku v Bresternici pri Mariboru, so delavci južinali ob priliki žetve. Pri južini je vrgla 23 letna delavčeva žena Jožefa Žunko 57 letnemu delavcu Jožefu Klenovšku v obraz slivno koščico. Klenovšek se je radi tega toliko razburil, da je zagrozil nagajivki z batinami. Žunkova je pohitela po puško in je ustrelila iz bližine 10 m na Klenovška, katerega ni zadela, pač pa je pogodila 19 letno delavko Marijo Čepe. Dobila je šibre v glavo in desno ramo in so jo reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico. Po nepremišljenem dejanju je hotela Žunkova v Dravo, kar so ji preprečili drugi. Orožnikom je izjavila, da je hotela Klenovška samo nekoliko prestrašiti.

V župnišči so zaman iskali denar. Še neodkriti vlomili so se priklatili v noči v pisarno župnišča na Zg. Polskavi, kjer so vse pretaknili, da bi kje v kakem predalu

izsledili denar, katerega pa seve ni bilo. Odnegli so župniku dve britvi ter nekaj žganja in zginili v noč.

Nesreča ptujkega avtobusa. Ptujski avtobus je odpeljal 14. avgusta zjutraj iz Maribora. Pri Zlatoliču na Dravskem polju je začel žareti oni del avtobusa, kjer je kotel za proizvodnjo pogonskega plina. Šofer je avtobus ustavil in je pogasil ogenj s pomočjo potnikov. Po odstranjeni nevarnosti je avtobus nadaljeval vožnjo, a so ga morali kmalu zaustaviti, ker je začelo goreti pod sedeh 16 potnikov. Privzdignili so sedeže in ko je bil tleči ogenj udušen, je dospel avtobus s precejšnjo zamudo v Ptuj.

Tolovajska družba pod ključem, ki je vlamjala in kradla dve leti. Orožniki pri Sv. Marjeti pod Ptujem so zaprli osemčlansko družbo, ki je ogrožala dve leti imetje posestnikov po Polensaku, Sv. Lenartu, Sv. Lovrencu, Sv. Tomažu in Sv. Marjeti. Aretirani so priznali 200 vlomov in tatvin, 1000 tatvin kokoši, 21 tatvin svinj, katere so poklali. Poleg tega so pokradli zelo mnogo obleke in drugih predmetov.

Vlom v tovarno. V Ptujem na Dominikanskem trgu je bilo vlomljeno v tekstilno tovarno Ferda Pihlerja in druga. Tatovi so odnesli 117 m platna v vrednosti 1640 dinarjev.

Otrok zašel z roko v mlatlino. Petletni viničarjev sinko Marjan Erlih je zašel z roko v mlatlino stroj, ki mu je roko zmečkal. Otroka so oddali v ptujsko bolnišnico.

Nevarno zaboden v prsa. V prepiru je dobil zabodljiv v prsa od Mihaela Pukšiča, 31 letnega posestnika iz Formina pod Ptujem, Ludvik Muršičko. Sunek z nožem bi bil skoraj smrten, ker je le malenkost oddaljen od srca.

Služkinja ponesrečila. Julijana Lozinšek, 22 letna služkinja v Ptujem, je padla s kolesa in si je zlomila desno nogo.

Za 10.000 din obleke je bilo pokradeno od neznanca g. Alojziju Mešku, trgovcu z biciklji v Sobotincih v župniji Sv. Marko niže Ptujja.

Znani celjski odvetnik si zlomil nogo. G. dr. Anton Ogrizek, odvetnik v Celju, se je vračal na motornem kolesu s svoje posesti pri Sv. Emi ob Sotli. Na cesti med Št. Jurjem in Štorami je srečal voznika, kateri se mu ni izognil. G. doktor je od strani zadeli od voz, padel s kolesa in ga je prepeljal reševalni oddelek z zlomljeno levo nogo v celjsko bolnišnico.

Huda nesreča našega orožniškega generala. Dne 18. avgusta popoldne je pri Užicah zadeli avto orožniškega generala Naumoviča ob brzi vlak. Sunek je avto popolnoma zdrobil. Vse osebe, ki so bile v avtomobilu, so hujše ranjene. General Jovo Naumovič ima zlomljeno desno roko in nogo. Stanje njegove žene je brezupno in pričakujejo vsak čas, da bo podlegla poškodbam. Poškodbe sta dobila dva generalova sinova, orožniški polkovnik B. Vojči, orožniški narednik in šofer.

Huda nesreča cestarja in delavca. Na mostu pri Škofji vasi pri Celju je moral zadnji nedeljo cestar Ozebek podpreti trhel tram. Proti večeru se je pripeljal proti pokvarjenemu mostu luksuzni avto, kateremu je dal cestar znamenje za počasno vožnjo, ker je bil na mostu že en voz. Šofer pa je le zapeljal na most ter zadeli od voz, s katerega je padel 15 letni delavec Franc Trobiš iz Zadobrove. Fant

je priletel pod kolesa avtomobila, ki so mu strla več reber in razen tega je dobil poškodbe na glavi in nogi. Prednji del voza je padel na Ozebeka in mu zlomil nogo. Stanje Trobiša je resno in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

Žrtev neprevidnega ravnarja z orožjem. Na Polzeli je ravnal Bogomir Pfeifer tako neprevidno z orožjem, da je zadela krogla tamošnjega 41 letnega občinskega tajnika Jožefa Kač. Obstreljenega so prepeljali v bolnišnico v Celje.

Delavec smrtno ponesrečil s kolesom. Na kolesu se je vračal iz Volčje jame Ivan Perc, 21 letni delavec iz Loke pri Žusmu. Na strmem klancu je zgubil ravnotežje ter padel s kolesa. Pri padcu mu je počila lobanja in dobil je tako hude notranje poškodbe, da jim je drugi dan po nesreči podlegel v bolnišnici v Celju.

Industrijalec smrtno ponesrečil z avtomobilom. Med Ihanom in Ljubljano je v noči 12. avgusta z avtomobilom smrtno ponesrečil ljubljanski industrijalec Rudolf Zaloker. S preveliko brzino je vzel ovinek, avto se je dvakrat prevrnil in Zaloker je obležal z zlomljeno hrbtenico. Prepeljali so ga koj v ljubljansko »Leonišče«, ga operirali, a je umrl vsled prehudih poškodb.

Avtomobil smrtno povozil starejšo gospo. V bližini Kranja je inozemski avto povozil 64 letno gospo Karlo Luznar, ženo upokojenegega nadučitelja in ravnatelja tiskarne »Sava« v Kranju. Povoženko so prepeljali v bolnišnico v Ljubljani, kjer je v noči po nesreči podlegla poškodbam.

V plitvi vodi utonil. Pri mostu, kateri spaja Planino in Laze, se je podal v potok Urec pit in se ohladil že starejši mož Karel Šunko. Ko se je sklonil nad vodo, da bi pil, mu je postalo slabo, omahnil je v komaj 7 cm globoko vodo in se zadušil.

Kretničar ob nogo. Zadnji nedeljo v noči je povozil vlak kretničarja Antona Hraštela v Trbovljah tako nesrečno, da so mu odrezala kolesa desno nogo pod kolenom. Hudo poškodovanega so hitro prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu oteli življenje, vendar bo ostal invalid vse življenje.

Pri trčenju si prebil lobanjo. Na klancu na Trojanah je zadeli avtomobil trgovca Mihelčiča iz Zagorja ob Savi v motorno kolo Ivana Klemenca, sedlarskega pomočnika iz Šmartnega v Tuhinju. Pri silovitem trčenju si je prebil Klemen lobanjo in je bil po zdravnikovi odredbi prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

Na smrt zadeti po nesreči. V Lužinah pri Gornjem gradu so preizkušali staro puško in so oddali iz nje že deset strelcev. Enajsti strel je po nesreči zadeli v gručo fantov ter se je zgrudil Franc Oblak. Obstreljenega so hitro prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer mu niso mogli več pomagati in je umrl.

Nasilni tolovaj. Na Trato pri Št. Vidu nad Ljubljano se je priklatil v Žibertovo gostilno neznanec v nogavicah brez čevljev in je naletel na samo gospodinjo, ki je imela opravka v prvem nadstropju. Neznanec je zahteval od preplašene ženske denar in dragocenosti. Žibertova mu ni mogla radi strahu niti odgovoriti. Tolovaj je prebrskal predale, si napolnil žepove ter zginil po stopnicah. Za njim jo je ubral na kolesu lovski čuvaj Jože Sušnik, katerega je neznanec ropar ustrelil v levo ramo in je moral opustiti zasledovanje. Vse

René Bazin

38

Žito poganja.

Roman.

Po stoštririndeseti izdaji prevedel Viktor Cokan.

— Božja roka je slajša kakor človeška, je rekel duhovnik. Ona te je privedla, ne da bi te silila. Sedaj hočeš oditi? Žal mi je namesto tebe, toda prost si. Pojedel boš le še kavo jutri zjutraj. Nočem, da bi odšel tešč.

— Dobri ste do mene, toda koliko sem vam dolžan?

— Nič. Tovariši plačajo dvajset beličev za vse. Ti pa si bil le en dan: nočem, da plačuješ. Bil si nepovabljenec, dragi gost, ki gre mimo, za katerim mi je žal.

Besede so stopile v Gilbertovo srce, skozi odprta vrata človeške nežnosti. Že dolgo mu ni nihče tako govoril. Prišla sta do kraja, kjer se cesta obrne in gre v gozd in kjer je kip Device z Otrokom. Gilbert je gledal dolgo trato, skoro belo od luninega svita in še dalje drevje brez listja in pročelje poslopja in vsa okna, živa v noči. Glasovi in smeh so se dvigali in zamirali.

— Ti ni preveč dolgčas tukaj?

— Oh, ne radi tega. Lahko rečete to govorniku. Spoznal sem, da ne prezira revnih. Spoznal sem, da nas ljubi. Tega mi manjka.

— Si nesrečen?

Drvar je zajokal; to je bil ves njegov odgovor. Prislil se je, nezadovoljen radi te slabosti in je zakašlja, da ne bi pokazal, da joče.

— Če nočeš, moj ubogi, ni treba praviti. Toda če ti pogovor o tvoji žalosti dobro dene, pa govori

o njej. Brez dvoma se ne boma nikdar več videla. Tudi naučil me ne boš ničesar: slišal sem že vse življensko gorje.

— Cisto sam sem, je rekel Gilbert, mojega upanja je konec.

— Te je žena zapustila?

— Ne, mrtva je. Moja hčerka je bila tako ne-hvaležna in tako slaba, da vam ne bi rad pripovedoval tega, kar je ona naredila. Osratomila me je.

— Si imel še več otrok?

— Ne, edinka je bila. In preden me je ona zapustila, so mi tovariši pokazali hrbet; pomagal sem jim pri sindikatu, delal sem za pravico...

— So ti gotovo slabo povrnili?

— Pretepli so me. Nisem z njimi, da bi jim škodoval, sedaj pravijo, da sem star.

— Nisi. Kaj mlad še zgledaš!

— Vam, gospod župnik, lahko rečem, da imajo prav: čutim, da sem se postaral.

— Je to vse? Imaš starše?

— Ne. Eden sam mož je, ki me ni še nikdar zapustil. Ne morem reči, da bi bil zanj, ne, plemič je, vendar ga ljubim. In ko sem odšel v Pikardijo z volji, saj razumete, je bil že tako bolan, da ne vem, če ni že mrtev.

— Kaj ti tedaj ostane?

— Nič, gospod župnik, sam sem.

— Motiš se, moj dobri prijatelj! Bog ti ostane in te čaka.

— Kje je?

— Med teboj in meno. Ti ga ne poznaš in privedel te je sem, da slišiš njegovo ime. Poslušaj me, ker se mi zdi, da imaš pravično dušo. Kmalu te bom zapustil, z mnogimi drugimi sem zaposlen in vendar te ne bi rad pustil oditi v žalosti proti smrti. Imaš dober spomin?

— Da, na nesrečo: vsega se spominjam.

— Tudi besed?

— Vseh, ki jih razumem.

— Po molitvi ta večer, torej, ko boš sam v svoji postelji, ne zaspi takoj. Premisli še enkrat stvari, ki si jih slišal in ki so te ganile; v tišini boš bolj razumel; in ko boš nas zapustil, bom mislil, da vsaj nisi brez majhne lučke in vsaj z nekoliko tolažbo.

Vrnila sta se do desne strani velike hiše. Skozi polknice je luč svetiljk črtala pesek. Duhovnik se je ustavil, stegnil roke, kakor križ, rekel je:

— Brat in prijatelj moj, objemi me!

Gilbert je začutil, da bije proti njegovemu srcu srce, ki ga ljubi. Imena ni vedel.

V tišini doma duhovnih vaj ob pol desetih, ko so luči ugasnile in ko so vzdolž ob hodnikih v svojih sobah tovariši zaspali, se je Gilbert Kloké spomnil tega, kar je slišal.

Besede so mu prihajale tako, kakor so bile izgovorjene, z istim naglasom, z bratskim in božjim življenjem, ki so ga vsebovale.

»Moj ubogi brat, če ti le hočeš, si bogat. Tvoje delo je molitev in klje po pravici, celo kadar še motiš, je druga molitev. Dvigaš lopato in angeli te gledajo; od nevidnih prijateljev si obkrožen; tvoja muka in tvoja utrujenost zorita v slavno žetev... Oh! Kakšno veselje, da nisi sojen od ljudi! On je najvišje usmiljenje, največja dobrota. Išče pravično dušo. Odpustil je zaslepljenost duha. Vedno je odpustil napake srca in čutov. Le za hinavce je bil strog. Vse druge pa priteguje k sebi. Bog ne obsoja, ne očita. Samo oči dvigni, moj brat, in boš prej bral oproščenje kot očitek.«

Ne pozabite na tabor bojnikov na Brezjah!

Za bojniški tabor na Brezjah v dneh 28. in 29. avgusta se vršijo priprave. Dne 18. avgusta so se že zbrali na Brezjah razni zastopniki in krajevni činitelji. Ban dr. Natlačen je zasadil lopato v znamenje pričetka del za preureditev parka pred romarsko cerkvijo, kjer bo stal spomenik slovenskim žrtvam svetovne vojne. Zborovanje bojnikov 28. in 29. avgusta bo združeno s položitvijo in blagoslovitvijo temeljnega kamna za omenjeni spomenik.

Spored te našemu delavstvu priporočljive prireditve bo tale:

V soboto 28. avgusta zvečer pete litanije z blagoslovom, nato zborovanje zastopnikov bojniških skupin v samostanski dvorani.

V nedeljo 29. avgusta bo ob pol 10 sprejem gostov. Ob 10 bo cerkveno opravilo na prostem. Pridigoval bo ljubljanski knezoškof dr. Rožman, maševal pa mariborski knezoškof dr. Tomažič. Nato sledijo molitve za umrle vojake in blagoslovitev temeljnega kamna. Oboje opravi ljubljanski knezoškof dr. Rožman.

Po cerkvenem opravilu bo tabor na prostem pred cerkvijo: Otvoritev in pozdrav predsednika Zveze bojnikov Rateja Mirka; nagovor predsednika častnega odbora dr. Marka Natlačena, bana dravske banovine; spominska govora članov Zveze bojnikov Resmana Franca, župana mesta Radovljice, in dr. Janka Pihlar, zdravnika iz Maribora; zaključek zborovanja po predsedniku Zveze bojnikov Rateju Mirku in petje državne himne. — Pri slovesnosti bodo peli bojniki in bo igrala godba.

govori, da gre za tolovaja Jožeta Brašču. IZPUŠČEN IZ PREISKOVALNEGA ZAPORA. Dne 23. marca zvečer je bila v Dobu pri Domžalah v veži štirikrat od neznanca udarjena Franciška Sotlar, ki je po dveh dneh umrla radi poškodb. Dne 5. aprila je bil izročen v preiskovalni zapor v Ljubljano 60 letni Anton Sotlar, mož ubite. Proti Sotlarju je ustavilo državno tožilstvo nadaljnje postopanje in je bil izpuščen te dni na svobodo.

Obupne posledice povodnji. Mursko polje je znano po velikem pridelku krompirja, ajde in pese. Zadnja povodej, o kateri smo poročali, je tako razmočila polja, da sta začela krompir in ajda gniti in pese tudi ne bo. Poročila z Murskega polja naglašajo, da je tamkaj stanje glede jesenskih pridelkov obupno.

Ze zopet toča. Zadnje nedeljo je udarjal ledeni bič po okolici Slov. Konjic, po Dolenjskem krog Trebelna pri Mokronogu in po okoliših Kostanjevice.

Za točo in povodnjo najhujša šiba za Slovenijo — gosencje. Po tolikih najhujših udarcih toče in povodnji se je pojavila v Sloveniji letos še tretja huda nadloga, in to so milijarde gosencjev. Ta golažen je požrla od golih reber vse zelje, ohrovit in karfiolo. Zelja, ki je za krom-

pirjem vsakdanja hrana revnejših slojev, letos na Slovenskem sploh ne bo.

Požarne nesreče. Rdeči petelin se je pojavil v noči v gospodarskem poslopiju Marije Satler, posestnice na Meleh pri Radencih. Požar se je razširil tudi na štedilnik, ki je stal v bližini in je bil krit s slamno. S poslopji so zgoreli vsi shranjeni pridelki žita, sena, vozovi in razno orodje. Škoda znaša 50.000 din, pogorelka pa je bila zavarovana le za dva jurja. — V Veliki je udarila strela v hišo posestnika F. Dokl. Vnela se je streha in zgorela do zidu. Pogorelec ima 12.000 din škode. —

Iz socialnega gibanja.

Rudarji v mezdnem gibanju. Mezdni zahtevki trboveljskih rudarjev, ki so jih sklenili na konferenci 24. julija, so preko Delavske zbornice že predloženi vodstvu TPD. O teh zahtevih se bo kmalu pričela obravnavati. Ker je TPD letos izplačala svojim delničarjem nenavadno visoko dividendno, kar priča o lepem zaslučku podjetja, je pravično, da se ozira tudi na upravičene zahteve svojih rudarjev ter jim zviša prejemke. — Med rudarji v državnih rudnikih v Bosni in Srbiji se je pojavilo mezdno gibanje. Rudarji v državnih rudnikih so najslabše plačani od vseh rudniških delavcev. Upravičeno tedaj zahtevajo 30% povišanje mezde.

Stavka natarakarjev v Zagrebu končana. Pred 14 dnevi je stopilo 1500 natarakarjev v Zagrebu v stavko. Zahtevali so zboljšanje mezdnih pogojev. Dosedaj so bili samo plačani natarakarji deležni 10% napitnine, katero so pobirali od gostov, ostali natarakarji pa so zahtevali, da se tudi oni soudeležijo. Delno so dosegli uspeh, ker so največja zagrebška podjetja pristala na zahteve natarakarjev. 10% napitnina, ki se pobira pri vsakem gostu od njegovega računa, se bo sedaj razdelila na vse natarakarje istega podjetja. Plačniki so zaradi tega na slabšem, vsi ostali natarakarji pa na boljšem.

Dopisi.

Majšperk. Tukaj se je 18. avgusta vršil pogreb posebne vrste. Umrli je namreč so-lastnik tvornice strojil in tovarne »Vunateks« g. inž. T. Novak. Star je bil šele 34 let. Obolen je na črevesih, prepeljali so ga naglo v sanatorij, a vsa zdravniška veda ni nič pomagala. Podlegel je. Prepeljali so mrtvega v Majšperk. Pogreba se se je udeležilo veliko občinstva. Domače delavstvo je prišlo v polnem številu. Saj je delavstvo in ostalo domače prebivalstvo izredno zadovoljno z lastniki, ker so oni silno naklonjeni delavstvu. Podjetna in ljudomila gospodarica daje iz obeh cvetočih podjetij zaslužek kmetu in velikemu številu delavskih družin. Tu ni štrajkov, tudi preprirov ne; kakor velika krščanska družina vse lepo harmonira v splošno zadovoljnost. Zato je kot strela z jasnega prišla žalostna vest o nepričakovani smrti mladega g. Novaka. Vencev je bilo 40. Nosili so jih delavci. Pogreba so se pa poleg delavcev udeležili tudi ga-

silci in lovci, ki so oddali častno salvo. Hudo je bilo posebno nam delavcem, ko so položili v družinsko grobnico našega dobrega gospodarja in sta zatulili obe tovarniški sireni v zadnji pozdrav svojemu solastniku. Naj počiva v miru!

Se to in ono.

Naša letošnja letina pšenice je po cenitvi kmetijskega ministrstva za 22 odstotkov slabša kot lanska, je pa kljub temu še precej boljša od leta 1935 in 1934. Znaša 22,8 milijonov meterskih stotov, lani pa smo pridelali 29,2 milijonov stotov. Grozote skrivnih pokopališč v Španiji. Strašne so vesti poročevalca »Journala des Débats« o skrivnih pokopališčih, ki so jih spet odkrili v predmestjih Valencije in Barcelone, kjer se je hotelo odpohiti na tisoče meščanov, ki si ne morejo privoščiti potovanja v tuja kopališča. Kupi ustreljenih talcev, desničarjev in redivnikov, katere so bili pred časom le za silo zagrebli ondi v plitve jame, razširja strašen smrad in ljudje se bojijo, da ne bo kakšnih kužnih bolezni. To grozotno zadevo pa tako zveni republikanski listi kar brez sramu obravnavajo. Zdaj bodo pač morali izkopati mrlice in objaviti imena nesrečnih žrtv, kolikor se bodo še dala določiti. Ponekod so jih že začeli izkopavati in so pri tem videli, kako so bila nekatera trupla strašno pohabljenjena; mnogi so imeli s pletilkami prebodene oči. Pač barbarско delo komunistov!

Carinski dohodki pri osrednjih carinskih blagajnah so znašali v prvi desetini avgusta 25.350.540 din carinskih dohodkov, in sicer pri centralni carinski blagajni v Belgradu 7.299.705 din, v Zagrebu din 8.722.769, v Novem Sadu 2.510.230 din, v Ljubljani 4.227.404 din, v Splitu 1.168.104 din, v Dubrovniku 646.262 din in v Skoplju 778.066 din. Od 1. aprila do 10. avgusta je bilo vseh dohodkov 353.623.274 din, proračun je pa računel s 314.298.476 din; torej se je več plačalo za 39.324.798 din.

Gradnje avtomobilskih cest se bodo nadaljevale. Kakor znano, se vrši modernizacija državne ceste Maribor—St. Ilj—državna meja, ki bo asfaltirana. V sredo se je mudil v Mariboru minister za gradbe dr. Marko Kožul, ki si je ogledal dela na tej cesti, pri katerih je zaposlenih okrog 200 delavcev-domačinov iz bližnje okolice. G. minister je izjavil, da se bo v kratkem pričelo z nadaljevanjem modernizacije ceste Maribor—Celje in naprej proti Ljubljani. Moderne avtomobilske ceste so življenjskega pomena za naš turistični promet v Sloveniji in na Jadrano, pa je zaradi tega predvsem potrebno, da se modernizira cesta Maribor—Ljubljana. Cesta se bo v vsej dolžini asfaltirala, in sicer že prihodnje leto do Celja, v teku dveh let pa do Ljubljane in potem naprej proti morju. Le na ta način se nam bo posrečilo privabiti v državo bogate tujce, ki bodo pri nas pustili denar.

Sadna kupčija gre letos pod nič. Slovenski kmetje so letos veliko pričakovali od prodaje sadja. Prve tedne so se jabolka res prodajala lepo, kilogram po 1.50 do 1.80 din, sedaj pa je cena nenadoma padla skoraj že pod dinar. Vzrok je zastoje izvoza jabolka v Nemčijo, ki je letos naš

edini odjemalec. Zastoj so povzročili sadni trgovci, ki so v želji po naglem zaslučku začeli izvažati nezrelo sadje, katerega nemški uvozniki nočejo kupovati. Tako je po krivdi trgovcev sedaj oškodovan naš kmet.

Nogometni program pretečeno nedeljo je bil precej skromen. V Ljubljani se je vršila tekma med lignim moštvom SK Ljubljane in zelo dobrim moštvom varaždinske SK Slavije. SK Ljubljani se je posrečilo, da se je revanžirala Varaždincem za poraz, katerega je pretrpela spomladi. Zmagala je nad Slavijo z visokim rezultatom 7:2. — V Mariboru je gostovalo moštvo Villacher SV iz Belkaja ter je nastopilo proti mariborskemu SK Rapidu. Beljani so zmagali 4:3. — V Belgradu je gostovalo prvorazredno avstrijsko moštvo Florisdorf AC z Dunaja. Prvi dan so Dunajci igrali z Jugoslavijo ter so izgubili 2:1. V nedeljo so nastopili proti BSK. Pričakovalo se je, da bo bivši naš državni prvak premagal Dunajčane s še višjim rezultatom, zgodilo pa se je baš nasprotno. Izgubil je 4:1. — V Ljubljani se je vršil občni zbor ljubljanske nogometne podzveze, na katerem je bila zopet izvoljena skoraj celotna dosedanja uprava s predsednikom dr. Köstlom.

Motociklistične dirke na Ljubelj so bile v Sloveniji v nedeljo glavni športni dogodek. Bila je to že sedmi gorska dirka, ki jo prireja na strmi cesti ljubljanskega sedla nad Trzičem ljubljanski Motoklub Ilirija. Letos je bila udeležba dirkačev kljub slabemu vremenu izredno številna ter so bili močno zastopani tudi odlični izozemci. Razred zase je tvoril odlični Dunajčan Denzel, ki je na BMW motorju potolkel dosedanj ljubljanski hitrostni rekord za pet in tri petinke sekunde. Najboljši Jugoslovjan je bil Zagrebčan Uroič, ki je vozil na specialni dirkalni DKW. Najnevarnejši njegov konkurent pa je bil ljubljancan Šiška, ki pa je imel smolo ter je na premočeni cesti padel.

Lahka atletika. V Celju se je vršil v nedeljo na igrišču na Glaziji lahkotletski dvoboj med reprezentancama Celja in Maribora. Celje je tekmovalje prepričevalno odločilo v svojo korist z rezultatom 75:48. Za Maribor so nastopili atleti SSK Maratona, SK Železničarja in SK Rapida, za Celje pa člani SK Primorja in Ljubljani, SK Celja in SK Jugoslavije. Doseženi so bili dobri rezultati, ki so jih pa vse postavili celjani. Mariborčani so zasedli večinoma samo druga ali tretja mesta. Celju se pozna velika bližina ljubljane, kjer njegovi najboljši atleti trenirajo pri SK Primorju.

Plavanje. V Splitu se je vršilo v soboto zadnje srečanje v tekmi za jadranski pokal med splitskim Jadrinom in sušaško Viktorijo. V tem srečanju je zmagal Jadrani z 62:47, dočim je bila waterpolo tekma neodločena. Pokal si je letos osvojila ljubljanska Ilirija, ki si je priborila skupno v plavanju 355 točk. Na drugem mestu je ostala tržaška Triestina s 320 točkami, tretji je splitski Jadrani s 314, četrta pa sušaška Viktorija s 308 točkami. V waterpolu si je priboril pokal Jadrani z 11 točkami, druga je Viktorija s 5, tretja Ilirija s 4, zadnja pa Triestina tudi s 4 točkami. — V soboto zvečer in v nedeljo ves dan so se vršile v kopališču v Radovljici tekme za plavalno prvenstvo ljubljanske plavalne podzveze. Sodelovali so trije klubi. Zmagala je Ilirija z 291 točkami, druga je SK Planina s 105, tretji SK Kamnik s 96 točkami. Izven sporeda so nastopili plavalci Ilirije za rušenje državnih rekordov ter se jim je res posrečilo, da so zboljšali čase nekaterih dosedanjih rekordov. — Zanimiva afera je nastala zaradi tega, ker je sušaška Viktorija odločevala na plavalne tekme v Italijo, kljub temu, da ji je plavalna zveza start v Italiji prepovedala.

Kolesarstvo. V Mariboru so se vršile v nedeljo na igrišču SK Železničarja kolesarske dirke, ki so se jih udeležili dirkači iz Ljubljane, Celja, Vrhnike in Maribora. Najbolj se je odlikoval znani Štefan Rozman, ki je zasedel v vseh točkah prva mesta, za njim pa Vrhničan Karel Stirn, ki je bil skoraj povsod tik za Rozmanom.

Gilbert je pomislil:

»To je lepo! Sem torej nekaj več jaz, ki sem se smatral za izmeček?«

In druge besede so šle preko njegovega spomina kakor plima in oseka:

»V preizkušnji smo. Zvon, ki poje, je bil v ognju. Borite se za vsakdanji kruh in to je lepa dolžnost. Od jutra ste na delu in to v ropotu, v prahu, ali v rudniškem mraku, ali dežju in mrazu. Ni neumen ta izmed vas, ki misli na plačo in na večerni počitek. Ta, ki misli na svoje otroke in na družino, je večji junak. Če pa mislite na Boga, imate največ. Ne žrtvujete mnogo. Ne boste več strahovit, ampak močni; ne več zavidljivi, ampak prizadevni in ne več sužnji, ampak prosti. Ali vaši očetje niso imeli sindikatov, svojih društev in tudi svojih borb? Izvojevali so svobodo; ponesli so na svojih bratovskih ramah svoje vodje do plemstva. Po lepem življenju so lepo umrli. Vi pa ste revnejši kakor mislite. Nimite zemlje in tudi nebes nimate več. O, moji ljubljani, rad bi vam vrnil vašo dušo, vašo lepo delavsko dušo, ki prepeva dela, ki je obogatela v pravičnosti in ki je poletela k Bogu v jasnino.«

V nekem drugem premišljevanju je duhovnik rekel:

»Sovražniki Cerkve si vedno prizadevajo, da bi ji tako škodovali, da ne bi njih zadelo. Toda vam delajo najhujše. Vi ste tisti, ki jih prve rani zlobna beseda, ker nimate orožja proti zmoti; vi ste vedno pokošena trava, preko katere grede vozovi, polni sena. Kakor hitro opazijo, da ste pognali proti nebu, vas kose, vas zmanjšajo, vam ne puste drugega kot korenine in pravico, da zopet požene. Toda ljubosumno čuvajo in trava ni nikdar visoka...«

Še je govoril:

»Kličem vas, kakor sveti Vincencij Pavelski, ki je govoril:

„Moje srce gori v ognju ljubezni. Ubogi, jaz vas nosim na svojem srcu. Pridite k meni, vaša ubožnost me privlačuje. Sin zmote, pridi, otroci brez matere, izvržki greha, zagrenjena srca, pridite!“

Čudo ste, ki me razvema, delavci, ki so prišli sem k duhovnim vajam! Kadar mislim na toliko težav, ki jih imate radi verke resnice in radi tega, da ste prišli sem, sem bolj vaš občudovalec kakor vaš prijatelj. Tako majhen zavojček imate, kadar pridete; kovčeg iz lepenke, čevlje in srajco. Toda zavojček resnice, ki ga nosi vaš duh, je pač še manjši. In njegovi tatovi se ne ustevajo. Veste, kaj mislim? To, da ste vi predhodniki, prvi klicarji množic, ki se bodo dvignile od vsepovsod, iz rudnika, iz tovarne in polja, iz umazanih stanovanj, iz podstrešnih sob, ki bodo zahtevale svoje nebo, po katerem jih žejajo. Vi ga zahtevate od Boga, vi! Drugi ga zahtevajo od ljudi, od puškinih strel, od požigov, od revolucije, od grozodejstev, od ruševin, od bogokletja; prebodli bodo zemljo, da bi videli, kam so ga skrili, delež brezkončnega veselja, mali košček radia, ki se ne izčrpa; razrušili bodo to, po čemer hrepene, da bi videli to, kakšno je veselje v zlorabi moči; razsipali bodo po ulicah denar, ki bi jim moral služiti v miloščino; vse bodo imeli, le tega ne, kar iščejo. Mislite, da je to kruh, ki vam manjka? Nekoliko. Toda brezdnost je globlje. Bog je, ki vam manjka. Molite ga z menoj.«

Duhovnik je še govoril o mnogočem: o smrtnem grehu, o rešenju, o družini. V zadnjem premišljevanju ta večer je dvignil up, kakor če bi uganil skrivno Gilbertovo muko.

»Moji ljubljani, kaj je življenje brez vere v raj? Groza. Človek trpi, je razočaran, bori se za malenkost denarja, ki ga je njegov sosed dal na stran, za udobje, ki bi ga imel več kot mi. Notranjost je vedno žalostna, vedno je nezadovoljna. Toda z upanjem v raj se vse spremeni. Seveda še ima vsak pravico, da si naredi življenje veselo. Toda kako ga vsega prevzame! Kako gine bolelost! Revščina? Mi se je ne bojimo več, niti smrti. Ste mislili na to? Vsi se bomo zopet našli, ne le s svojimi starši, otroci, s prijatelji, ampak z najboljšimi vseh plemen, vseh časov! Poln zbor vseh krepkih, vseh dobrih, vseh plemenitih duš, ki prepevajo isto alelujo! Kakšni dediči ste! Svetujem vam, da niste oholi in da ne prezirate nikogar. Tam izmed vaših tovarišev, da boste presenečeni, da jih srečate tam gori. Rekli jim boste: „Čuj vendar, ti si ja bil znan zlobnež!“ — Bil sem, toda ena sekunda me je rešila.“ Tako nizko kakor ste, tako kot živite, upanje je tu; le kličite in bo prišlo nad vas.«

Vse to, vse, kar je slišal, se mu je v tišini spovarčalo in je prešinalo njegovo srce. Leže v svoji postelji, z zaprtimi očmi ni nikdar toliko mislil na hčerko, ni bil nikdar tako nežen, tako občalujoč, nikdar ni imel toliko spominov, ki so se borili za in proti. Končno je rekel: »Šel bom.« Solze so mu prikipele v oči in so tekle tako lahko. Jutranja ura je zvonila. Ne da bi vedel kaj, se je zdrgnil in pokleknil na svojo posteljo, iskajoč kaj bi rekel. Ko ni ničesar našel, je naredil velik križ. To je bila edina molitev, ki se je je spominjal. Uspavala ga je, kakor če bi spanec čakal le na to znamenje.

Zjutraj se je dvignil, toda ni odšel.

(Dalje sledi.)